

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СТАРΟΣЕЛЬЦЕВА ОКСАНА ВАЛЕРІЇВНА

УДК 347.73

**ФІНАНСОВО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Запоріжжя – 2018

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Донецькому юридичному інституті МВС України, м. Кривий Ріг.

Науковий керівник – доктор юридичних наук, професор
ГЕТМАНЕЦЬ Ольга Петрівна,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, м. Харків,
завідувач кафедри правового забезпечення
господарської діяльності факультету № 6.

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, професор
ЮНІН Олександр Сергійович,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро,
директор ННІ ЗНПК;

кандидат юридичних наук
ГРОХОЛЬСЬКИЙ Вадим Петрович,
Харківська медична академія
післядипломної освіти, м. Харків,
доцент кафедри менеджменту та економіки
в сімейній медицині.

Захист відбудеться «27» грудня 2018 р. о 9⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 17.127.07 Класичного приватного університету за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70б, ауд. 124.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Класичного приватного університету за адресою: 69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70б, ауд. 114.

Автореферат розісланий «26» листопада 2018 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

О. В. Гороховська

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Фонди грошових коштів, які утворюються внаслідок страхової діяльності, є важливою частиною фінансової системи країни. На сьогодні існує потреба в створенні правових умов для розвитку страхування з метою фінансового забезпечення соціального захисту громадян відповідно до вимог Конституції України та європейських стандартів.

Встановлення правового порядку організації й контролю за страховою діяльністю, визначення сучасних фінансових інструментів регулювання публічних страхових відносин, недопущення фактів порушень соціальних інтересів громадян, зростання соціальної напруги в суспільстві та нерівності в розподілі соціальних послуг під час розвитку ринкових умов господарювання, зокрема, формування ринку страхових послуг, вимагають пошуку сучасних фінансово-правових механізмів регулювання відносин з обов'язкового державного соціального страхування в Україні, що визначає актуальність теми дослідження.

Страхові відносини неоднорідні через бурхливий розвиток законодавства, що регулює фінансові відносини, і розвиток недержавних форм соціального захисту населення, тому питання вдосконалення фінансово-правового регулювання публічних страхових відносин щодо обов'язкового державного соціального страхування постають дуже гостро. Вирішення проблеми ускладнюється розбіжностями в чинному законодавстві щодо видів обов'язкового державного соціального страхування, прав і обов'язків страховиків, повноважень щодо формування джерел страхових фондів і розподілу страхових внесків. Авторська позиція спирається на аналіз публічних страхових відносин як особливого інституту фінансового права.

Окремі проблеми правового регулювання страхування вивчали такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як: Е. О. Алісов, К. С. Бельський, Л. К. Воронова, О. П. Гетманець, О. М. Горбунова, О. Ю. Грачова, Е. С. Дмитренко, О. О. Дмитрик, Л. М. Касьяненко, О. М. Козирин, І. Є. Криницький, Ю. О. Крохіна, М. П. Кучерявенко, Т. А. Латковська, А. О. Монаєнко, О. А. Музика-Стефанчук, А. А. Нечай, С. О. Ніщимна, О. П. Орлюк, М. І. Піскотін, О. В. Покатаєва, Н. Ю. Пришва, Ю. А. Ровінський, Л. І. Рейтман, Л. А. Савченко, О. О. Семчик, О. В. Солдатенко, Н. І. Хімічева, Л. К. Царьова, В. Д. Чернадчук, Н. Я. Якімчук, А. А. Ялбулганов та ін.

Важливе значення в дослідженні правових і фінансових питань адміністрування та контролю, зокрема у сфері страхування, мають праці вчених-юристів: В. Б. Авер'янова, С. С. Алексеева, О. Ф. Андрійко, О. М. Бандурки, О. І. Безпалової, Ю. П. Битяка, М. І. Боднарука, В. М. Гаращука, С. М. Гусарова, С. Ф. Денисюка, Г. О. Дичко, М. Л. Захарова, Т. О. Коломоєць, А. Т. Комзюка, А. М. Куца, М. І. Миколенко, О. М. Музичука, С. О. Наконечного, О. Є. Синявської, Н. В. Синюгіної, В. В. Сокурєнка, С. Г. Стеценко, а також економістів: Р. Й. Бачо, О. А. Бурбело, С. С. Осадець, А. А. Мамедова, Л. А. Мотильова, І. Б. Стефаніка, В. В. Шахова,

Г. Ф. Шершеневича та ін. Однак ученими дуже мало уваги приділено проблемам фінансово-правового регулювання публічного страхування, зокрема в такій його специфічній сфері, як загальнообов'язкове державне соціальне страхування в сучасних умовах розвитку господарювання в Україні. Крім того, окреслена проблема недостатньо законодавчо врегульована, що й зумовило вибір теми дисертації, її мету та завдання.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана відповідно до Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 25 серпня 2015 року № 501/2015; Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016 – 2020 роки, ухвалених Національною академією правових наук України (рішення від 03 березня 2016 року); Пріоритетних напрямів розвитку науки та техніки на період до 2020 р., встановлених на підставі Закону України від 11 липня 2001 р. № 2623-III «Про пріоритетні напрями розвитку науки та техніки». Дисертація виконана в межах науково-дослідної теми Донецького юридичного інституту МВС України «Теоретико-прикладні проблеми наукового забезпечення діяльності МВС України» (0115U007082)».

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є визначення сутності фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні та розробка наукових і практичних пропозицій щодо його вдосконалення.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі *завдання*:

- розкрити сутність та значення державного соціального страхування в системі фінансового права;
- визначити принципи фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні;
- охарактеризувати правовий статус суб'єктів державного соціального страхування в Україні;
- з'ясувати функції та повноваження Фонду соціального страхування в Україні як суб'єкта адміністрування державного соціального страхування;
- дослідити фінансово-правовий режим видів державного соціального страхування в Україні;
- розкрити правові форми захисту прав застрахованих осіб у системі державного соціального страхування;
- розглянути зарубіжний досвід фінансово-правового регулювання державного соціального страхування та шляхи його використання в Україні;
- визначити державний фінансовий контроль за соціальним страхуванням як засіб удосконалення обов'язкового державного соціального страхування в Україні.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, які виникають у процесі фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні.

Предмет дослідження – фінансово-правове регулювання державного соціального страхування в Україні.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження стала сукупність загальнонаукових і спеціальних методів та прийомів наукового пізнання, які надали змогу сформуванню цілісного й комплексного уявлення про фінансово-правове регулювання державного соціального страхування в Україні. За допомогою логіко-семантичного, дедуктивного та методів абстрагування й узагальнення поглиблено понятійний апарат – визначено поняття «фінансово-правове регулювання державного соціального страхування», «соціальне страхування», «правовий статус суб'єкта державного соціального страхування», «принципи фінансово-правового регулювання державного соціального страхування», «страхові кошти» (підрозділи 1.1–1.3), «фінансово-правовий режим видів державного соціального страхування» (підрозділ 2.2.). Формально-логічний метод використано під час визначення особливостей правового статусу Фонду соціального страхування України, Пенсійного фонду України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, їх функцій та повноважень (підрозділи 2.1–2.2). Метод абстрагування й узагальнення застосовано для обґрунтування сформульованого в дисертації авторського поняття «фінансово-правове регулювання державного соціального страхування» (розділ 1) і встановлення сучасних форм захисту застрахованих (підрозділ 2.3). Структурно-функціональний метод сприяв визначенню сутності фінансово-контрольних відносин у системі державного соціального страхування (підрозділ 3.2). Індукцію, дедукцію та синтез застосовано під час визначення основних принципів і функцій державного соціального страхування, організації проведення державного фінансового контролю за страхуванням і видів фінансово-правових режимів державного соціального страхування, а також адміністративних засобів захисту прав застрахованих осіб (підрозділи 1.2, 2.2, 2.3, 3.2). Метод системного аналізу використано для виявлення зв'язку між страховиками та застрахованими особами під час стягнення обов'язкових платежів і розподілу страхових внесків (розділ 2). Порівняльно-правовий метод застосовано під час аналізу правового статусу суб'єктів страхування в розвинених країнах світу і в Україні (підрозділ 3.1) та встановлення напрямів удосконалення фінансово-правового регулювання державного соціального страхування (підрозділ 3.2). Теоретико-прогностичний метод надав змогу сформулювати пропозиції щодо змін у законодавстві України стосовно організації та контролю за соціальним страхуванням у сучасних умовах розвитку ринку страхових послуг (розділ 3).

Науково-теоретичним підґрунтям дослідження є праці українських і зарубіжних учених, фахівців у галузях філософії, загальної теорії держави та права, фінансового й адміністративного права, права соціального забезпечення, економічної теорії та теорії фінансів. Положення та висновки дисертації ґрунтуються на нормах Конституції України, законодавчих і підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють фінансові відносини у сфері публічного страхування в Україні, а також законодавства окремих іноземних

держав, досвід яких у фінансово-правовому регулюванні страхових відносин може бути застосований в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів. Основні наукові положення, що мають елементи наукової новизни, полягають у такому:

вперше:

– науково обґрунтовано та визначено, що фінансово-правове регулювання державного соціального страхування – це форми впливу фінансового права на публічні страхові відносини, які реалізуються за допомогою фінансово-правових норм, що встановлюють фінансово-правовий режим видів державного соціального страхування, спрямований на організацію, контроль і упорядкування суспільних відносин, що виникають у сфері державного соціального страхування України, з метою соціального захисту громадян та недопущення соціальної дискримінації;

– визначено, що державне соціальне страхування як фінансово-правовий інститут є складним, оскільки поєднує норми матеріального (встановлюють види державного соціального страхування, обсяги страхових коштів, які утворюють відповідні страхові фонди, джерела доходів цих фондів і види страхових випадків, що будуть профінансовані за рахунок цих коштів, правовий статус суб'єктів державного соціального страхування) та процесуального права (процедуру діяльності страховиків, тобто державних страхових фондів з мобілізації страхових коштів, процесуальні права їх розподілу й використання, організацію проведення фінансового контролю) і реалізується в діяльності держави з приводу формування, розподілу та використання страхових платежів і контролю за цією діяльністю з метою організації державного соціального страхування як напряду фінансової діяльності держави на ринку страхових послуг;

– встановлено сутність фінансово-правових відносин у механізмі правового впливу на сферу відносин з обов'язкового державного соціального страхування, що реалізується в трьох функціях: по-перше, у виконанні страховиками – Фондами державного соціального страхування наданих повноважень з формування та використання страхових фондів коштів за видами обов'язкового державного соціального страхування, що потребує узгодження нормативно-правових актів із соціального страхування шляхом внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 03.10.2017; по-друге, у виконанні застрахованими особами обов'язків щодо сплати як обов'язкових страхових платежів, так і добровільних накопичувальних внесків; по-третє, у правовому забезпеченні державою форм захисту прав застрахованих осіб;

удосконалено:

– категоріальний апарат науки фінансового права щодо основних принципів фінансово-правового регулювання державного соціального страхування, що складаються із загальних принципів, які відображають ключові засади такого регулювання (верховенства права, законності, гласності,

ефективності), і спеціальних, які характеризують специфіку такої діяльності (пріоритетності публічних інтересів у правовому регулюванні страхової діяльності, соціального захисту, плановості, цільового використання грошових коштів фондів соціального страхування, соціальної спрямованості фінансово-правового регулювання суб'єктів державного соціального страхування);

– теоретичні підходи до визначення основної та обслуговуючих функцій Фонду соціального страхування України, а саме: основної, що спрямовує діяльність фонду на організацію фінансового забезпечення допомоги громадянам, які її потребують, унаслідок певних визначених законом обставин, та обслуговуючих (організаційно-виконавчої, управлінська-розпорядчої, контролюючої, превентивно-профілактичної та аналітично-прогностичної), розгляд яких доводить перевалювання адміністративних повноважень щодо забезпечення діяльності установ фонду над завданням із забезпечення профілактичної та аналітичної діяльності у сфері соціального страхування;

– сутнісну характеристику фінансово-правового режиму державного соціального страхування в Україні, під яким розуміють встановлений нормами фінансового права механізм формування (джерела та порядок накопичення страхових коштів), розподілу й використання страхових коштів, призначених для досягнення завдань встановлених законом видів державного соціального страхування;

– підходи до класифікації джерел формування доходів за видами державного соціального страхування за певними критеріями: *за суб'єктами надходження страхових внесків* (кошти фондів, кошти страхувальників, кошти застрахованих осіб, кошти роботодавців), *за формами походження* (кошти від страхувальників та застрахованих осіб, від фінансових санкцій, бюджетні кошти, кошти, які отримані Фондами за рахунок розміщення тимчасово вільних коштів, тобто від господарської діяльності, і добровільні внески інших суб'єктів); *за видами формування доходів* (власні та бюджетні надходження);

– підходи до побудови сучасної концепції фінансово-правового режиму соціального страхування в Україні на підставі: по-перше, правового забезпечення страхової діяльності вимогам європейської інтеграції; по-друге, зменшення навантаження на Державний бюджет України щодо видатків на соціальне страхування; по-третє, підвищення розміру мінімальної заробітної плати як фінансової бази нарахування ЄСВ; по-четверте, введення диференціації страхових виплат за напрямами страхових випадків; по-п'яте, зменшення витрат на адміністрування діяльності страхових фондів;

набуло подальшого розвитку:

– теоретичні положення щодо юрисдикційної та неюрисдикційної форм захисту прав застрахованих осіб у системі державного соціального страхування, до яких належать адміністративно-правова, фінансова, судова, нотаріальна, громадська й самозахисна;

– доктринальні положення щодо особливостей фінансово-правового режиму Пенсійного фонду України, для якого характерно таке: залежність пенсійного страхування від додаткових бюджетних коштів; стримування нової

моделі пенсійного страхування, що запропоновано урядом; слабка впровадження нових форм накопичення страхових коштів (недержавного пенсійного забезпечення); низький рівень доходів населення як бази стягнення єдиного соціального внеску;

– правові позиції щодо вдосконалення фінансового забезпечення видів державного соціального страхування шляхом диференціації розподілу консолідованого єдиного соціального внеску за різними видами страхування залежно від страхового стажу платника (пенсійне страхування), виду страхового випадку за соціальним страхуванням від нещасного випадку або за соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;

– позиції науковців щодо створення окремого Фонду медичного страхування як одного з державно-владних суб'єктів у системі державного соціального страхування, на якого покладено обов'язки щодо фінансування медичних послуг та організації діяльності з охорони здоров'я населення;

– наукові та законодавчі положення щодо сутності державного фінансового контролю у сфері державного соціального страхування, роль якого полягає в перевірці діяльності з формування й розподілу фондів страхових коштів, з метою забезпечення фінансових потреб усіх суб'єктів соціального страхування за умови виконання інформаційної, аналітичної, діагностичної, координаційної, стимулюючої та превентивної функцій;

– пропозиції щодо вдосконалення фінансово-правового регулювання державного соціального страхування шляхом використання як обов'язкових, так і добровільних платежів для формування коштів страхових фондів, їх розподілу на умовах упровадження права на господарську діяльність Фондів соціального страхування й використання на принципах диференціації за видами та підвидами страхових випадків, а також пропорційності страхових виплат накопиченим страховим коштам.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони мають науково-теоретичний і практичний інтерес та можуть бути використані в:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого вивчення теоретико-правових питань удосконалення фінансово-правового регулювання державного соціального страхування;

– *правотворчій діяльності* – для вдосконалення фінансового законодавства України у сфері державного соціального страхування;

– *правозастосовній діяльності* – для вдосконалення повноважень суб'єктів державного соціального страхування стосовно формування, розподілу, використання та контролю за страховими коштами, а також судового захисту прав застрахованих осіб (акт упровадження в практичну діяльність ТОВ «ООО Техноград» від 08.02.2018);

– *навчальному процесі* – для підготовки матеріалів лекцій та проведення семінарських і практичних занять з дисциплін: «Фінансове право», «Право соціального забезпечення», «Бюджетне право». Окремі положення дисертаційного дослідження вже впроваджено в навчальний процес

Харківського національного університету внутрішніх справ (акт про впровадження від 21.02.2018 р., № 142).

Апробація результатів дисертації. Підсумки розробки проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення та висновки було оприлюднено на міжнародних науково-практичних конференціях: «Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього» (м. Дніпро, 2018 р.); «Сучасна юриспруденція Європейського Союзу: взаємодія права, нормотворчості та практики» (м. Люблін, Республіка Польща, 2018 р.); «Сучасне правотворення: питання теорії та практики» (м. Дніпро, 2018 р.).

Публікації. Основні результати дослідження викладено у 8 друкованих працях, з них: 4 – статті в наукових фахових виданнях України, 1 – стаття в зарубіжному виданні, 3 – матеріали конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 210 сторінок, з них основний текст – 184 сторінки. Список використаних джерел містить 260 найменувань і займає 26 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми; вказано зв'язок роботи з науковою темою; визначено мету та завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження; викладено наукову новизну й практичне значення одержаних результатів; подано відомості про публікації, структуру та обсяг дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні засади фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні» містить три підрозділи, у яких надано характеристику сутності державного соціального страхування та місця в системі фінансового права; визначено принципи, завдання, методи фінансово-правового регулювання державного соціального страхування й розглянуто правовий статус суб'єктів державного соціального страхування в Україні.

У *підрозділі 1.1 «Сутність та значення державного соціального страхування в системі фінансового права»* визначено, що державне соціальне страхування – це соціальне явище, яке складається із суспільних відносин з приводу організації страхової діяльності, її контролю, здійснення страхування й регламентовано фінансово-правовими нормами. Досліджено мету, завдання та функції публічної страхової діяльності, які визначають фінансово-правовий характер страхових відносин.

Доведено, що правовідносини з державного соціального страхування – це система фінансових правовідносин, що виникають і реалізуються в процесі державної страхової діяльності, тобто пов'язані з акумуляцією, розподілом, використанням та контролем за страховими коштами як частиною публічних фінансових ресурсів. Тому інститут страхових відносин має такі особливості:

1) страхові кошти – це частина публічних фінансових ресурсів; 2) за суб'єктивним складом – це відносини між державою, державними страховиками, страхувальниками та застрахованими особами в процесі здійснення страхової діяльності, тобто це публічно-правові відносини, у яких задіяні всі громадяни України та всі установи; 3) імперативний метод правового регулювання, тобто метод владних приписів з боку держави в особі Фондів соціального страхування, яким держава делегує повноваження з організації страхування; 4) обов'язковий учасники цих відносин – держава та уповноважені державою – страховики; 5) об'єкт правового регулювання – страхові кошти, які акумулюють значну частину публічних фінансових ресурсів; 6) реалізація цих відносин націлена на захист публічних фінансових інтересів і, як результат, покращення соціально-економічного становища населення.

У підрозділі 1.2 «Принципи фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні» проаналізовано принципи фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні, під якими запропоновано розуміти керівні, непорушні засади (ідеї), які лежать в основі здійснення правового регулювання в зазначеній сфері.

На підставі аналізу норм чинного законодавства України та наукових думок визначено, що принципи фінансово-правового регулювання державного соціального страхування доцільно поділити на дві групи: загальні та спеціальні. До загальних принципів фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні належать такі, як: верховенства права, законності, гласності, ефективності.

Загальні принципи фінансово-правового регулювання державного соціального страхування, хоча й відображають ключові засади такого регулювання, не охоплюють всієї специфіки такої діяльності, тому запропоновано спеціальні принципи фінансово-правового регулювання державного соціального страхування, а саме: пріоритетності публічних інтересів у правовому регулюванні, плановості, цільового використання грошових коштів фондів соціального страхування, соціальної спрямованості фінансово-правового регулювання.

Розгляд принципу пріоритетності публічних інтересів свідчить, що під час фінансово-правового регулювання державного страхування використовують лише ті інститути, які націлені на виконання загальнозначущих завдань суспільства, тобто охорону та соціальний захист населення.

Доведено особливе значення принципу плановості у фінансово-правовому регулюванні державного соціального страхування, що виявляється в систематичності та необхідності стабільного забезпечення функціонування системи державного соціального страхування.

З'ясовано, що зміст принципу цільового використання грошових фондів соціального страхування встановлює особливий порядок фінансування соціальних послуг і забезпечує використання грошових коштів лише на визначені положеннями чинного законодавства цілі.

Зауважено, що соціальна спрямованість фінансово-правового регулювання державного соціального страхування впливає з положень Конституції, що характеризує Україну як суверенну й незалежну, демократичну, соціальну, правову державу, яка повинна дотримуватися європейських стандартів у сфері соціального страхування.

У підрозділі 1.3 «Правовий статус суб'єктів державного соціального страхування в Україні» проаналізовано поняття «правовий статус» і з'ясовано ознаки правового статусу застрахованих громадян, страховиків та страхувальників. Це дало підстави уточнити повноваження основних суб'єктів державного соціального страхування.

Обґрунтовано, що правовий статус суб'єктів державного соціального страхування в Україні – це сукупність суб'єктивних прав та юридичних обов'язків у системі державного соціального страхування задіяних суб'єктів, тобто застрахованих осіб і іноді членів їх сімей, інших осіб, страхувальників та страховиків. Наголошено, що правовий статус державних страхових фондів, тобто страховиків, реалізується в повноваженнях з адміністрування видів загальнообов'язкового державного соціального страхування, оскільки страховики проводять акумуляцію страхових внесків, контролюють використання коштів, забезпечують фінансування виплат та виконують інші функції згідно із затвердженими статутами.

Проаналізовано правовий статус Фонду соціального страхування та Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, які мають відмінності в адмініструванні видів страхової діяльності, а також у формуванні та використанні страхових коштів, наявних у їх розпорядженні.

Звернуто увагу на те, що правовий статус Пенсійного фонду України як суб'єкта публічного страхування визначається тим, що, на відміну від інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, це – центральний орган виконавчої влади, наділений певним перелік владних повноважень, а також правом перекриття дефіциту бюджету пенсійного фонду за рахунок коштів Державного бюджету України.

Розділ 2 «Фінансово-правовий механізм адміністрування державного соціального страхування в Україні» містить три підрозділи, у яких досліджено та охарактеризовано механізм реалізації повноважень суб'єктів державного соціального страхування, особливості фінансово-правового режиму видів обов'язкового соціального страхування та форми захисту прав застрахованих осіб.

У підрозділі 2.1 «Функції та повноваження Фонду соціального страхування в Україні як суб'єкта адміністрування державного соціального страхування» охарактеризовано повноваження Фонду соціального страхування як фінансово-правового регулятора на ринку страхових послуг, функції якого можна розподілити на декілька груп відповідно до повноважень, які пов'язані з фінансовим забезпеченням державних соціальних програм, організацією й контролем за

страховою діяльністю. Проаналізовано контрольні, облікові, інформаційні, організаційні, регулятивні, профілактичні та адміністративні повноваження.

Аргументовано, що створення Фонду соціального страхування можна вважати одним з етапів реформи соціального страхування в Україні, метою якої є підвищення рівня ефективності функціонування системи соціального страхування, проте серед повноважень цього фонду відсутні повноваження, що були властиві Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності України й Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. Питання щодо суб'єкта виконання зазначених функцій після остаточного реформування фондів, зважаючи на їх відсутність у статуті новоствореного Фонду соціального страхування, постають гостро й потребують законодавчого врегулювання.

Оскільки Фонд соціального страхування є правонаступником ліквідованих фондів, доцільно в п. 2 ст. 10 «Права, обов'язки та відповідальність Фонду соціального страхування України» Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» ввести п. 12 такого змісту: «фонд зобов'язаний проводити диференціацію страхових випадків, які стосуються тимчасової втрати працездатності, вагітності та пологів, відновлення працездатності, фінансування санаторних інституцій». Варто також провести диференціацію страхових виплат з вказаних страхових випадків відповідно до сум страхових внесків застрахованої особи. На цей час ставка єдиного соціального внеску має консолідований характер (22%) і не диференціюється залежно від виду платника, а також класів професійного ризику виду діяльності.

У підрозділі 2.2 «Фінансово-правовий режим видів державного соціального страхування в Україні» розглянуто види державного соціального страхування й особливості їх фінансування.

З'ясовано, що фінансово-правовий режим видів державного соціального страхування в Україні – це встановлений нормами права соціального забезпечення та фінансового права механізм формування (встановлення джерел та порядку накопичення коштів), розподілу й використання коштів, призначених на досягнення завдань державного соціального страхування відповідно до законодавства.

Встановлено, що фінансово-правовий режим видів державного соціального страхування може містити як фінансові, так і адміністративні елементи, як суто організаційно-регулятивного, так і контролюючого характеру, реалізація яких пов'язана з організацією пошуку достатньої кількості коштів для забезпечення соціального захисту населення в усіх випадках, передбачених чинним законодавством.

Розглянуто джерела формування фондів державного соціального страхування та надано їх класифікацію, яка враховує правовий порядок формування страхових фондів та напрями їх використання.

Окреслено причини недостатності коштів на задоволення соціальних потреб у повному обсязі та недосконалості процедури страхової діяльності, що

негативно позначається на системі державного захисту соціальних інтересів застрахованих осіб.

Доведено необхідність реформування таких елементів фінансово-правового режиму видів державного соціального страхування, як: джерела надходження коштів, напрями їх використання, контроль за цими процесами.

У підрозділ 2.3 «Правові форми захисту прав застрахованих осіб у системі державного соціального страхування» досліджено особливості правових форм захисту прав застрахованих осіб у системі державного соціального страхування.

Встановлено, що під захистом прав застрахованих осіб у системі державного соціального страхування доцільно розуміти сукупність правових дій, спрямованих на визнання, поновлення прав застрахованих осіб, усунення протиправних перешкод у реалізації ними своїх прав у сфері державного соціального страхування та притягнення винних у порушенні прав застрахованих осіб до відповідальності.

Наголошено, що для захисту прав застрахованих осіб у системі державного соціального страхування основними формами, які встановлені законодавством, є адміністративно-правова, фінансова (штрафи) та судова, а такі форми захисту, як нотаріальна, громадська й самозахисна, у системі державного соціального страхування відіграють значно меншу роль.

Комплексний аналіз видів державного соціального страхування з метою пошуку шляхів правового забезпечення права громадян на соціальний захист на прикладі реформування пенсійної системи свідчить, що фактичне провадження пенсійної реформи за запропонованим механізмом гальмується внаслідок недовіри суспільства до недержавних фондів фінансових ресурсів. Тому основне навантаження щодо фінансового забезпечення пенсійних виплат несе Пенсійний фонд України, що потребує активного пошуку резервів збільшення доходів Пенсійного фонду, передусім – за рахунок зростання надходжень страхових внесків шляхом розширення бази для їх нарахування (тобто заробітної плати та інших доходів, з яких сплачується пенсійний збір), а також недержавних фондів страхування.

Зроблено висновок, що важливу роль у забезпеченні захисту прав застрахованих осіб у системі державного соціального страхування виконує фінансовий контроль, який має різні форми та види, покладений на уповноважених державою суб'єктів, забезпечує законність і правовий порядок страхової діяльності.

Розділ 3 «Напрями вдосконалення фінансово-правових засад державного соціального страхування в Україні» містить два підрозділи, у яких досліджено й охарактеризовано зарубіжний досвід фінансово-правового регулювання державного соціального страхування та державного фінансового контролю.

У підрозділі 3.1. «Зарубіжний досвід фінансово-правового регулювання державного соціального страхування і його використання в Україні»

обґрунтовано важливість вивчення та узагальнення досвіду інших держав з організації страхової діяльності з метою: а) врахування його позитивної практики та впровадження в діяльність державних Фондів обов'язкового соціального страхування; б) пошуку альтернативних форм фінансування видів державного соціального страхування; в) опрацювання світових концепцій державного пенсійного страхування з визначенням моделі пенсійного забезпечення узгодженою з реаліями української держави; г) запозичення позитивних прикладів європейської практики соціального страхування в частині організації накопичення страхових фондів коштів.

Аналіз наукової фахової літератури та нормативно-правових актів окремих країн світу надав змогу визначитися з існуючими системами соціального забезпечення населення та фінансовими механізмами формування й використання коштів фондів соціального страхування, спроможними забезпечити стабільне та ефективне функціонування видів державного соціального страхування.

Особливу увагу приділено аналізу зарубіжного досвіду правового забезпечення фінансування видів соціального страхування окремих держав світу, зокрема Німеччини, Швеції, Великобританії, Данії, Ірландії, Франції, Японії, оскільки в умовах євроінтеграції правових систем Україні доцільно встановити правові вимоги щодо організації страхової діяльності на рівні європейських країн, які є прикладом позитивного досвіду в цій сфері.

Наведені приклади правового забезпечення фінансування видів соціального страхування країн світу доцільно використовувати при визначенні концептуальних засад організації фінансування державного соціального страхування в Україні.

У підрозділі 3.2. *«Державний фінансовий контроль як засіб удосконалення державного соціального страхування в Україні»* доведено, що нинішній стан фінансово-правового забезпечення державного соціального страхування потребує систематичного налагодженого державного фінансового контролю за формуванням та використанням страхових фондів коштів з метою виявлення відхилень від прийнятих стандартів і порушень принципів законності, ефективності та економії витрачання матеріальних ресурсів у публічній страховій діяльності, визначення винних осіб та притягнення їх до відповідальності, а також розробки заходів з усунення цих порушень та запобігання їм у майбутньому.

З огляду на позиції науковців визначено такі функції фінансового контролю у сфері державного соціального страхування: інформаційну, аналітичну, діагностичну, координаційну, стимулюючу, превентивну.

Аналіз сутності загальних вчень про фінансовий контроль та його функцій надає змогу дійти висновку, що державний фінансовий контроль як засіб удосконалення державного соціального страхування покликаний забезпечувати стабільні та ефективні умови його функціонування. Його роль полягає у створенні належних умов для розподілу державою публічних

фінансових ресурсів з метою забезпечення фінансових потреб як держави в цілому, так і окремих фізичних та юридичних осіб у сфері обов'язкового соціального страхування.

Висловлено та обґрунтовано авторську позицію щодо відокремлення окремих видів і заходів фінансово-правового регулювання державного соціального страхування як засобів удосконалення організації цієї діяльності.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано нове вирішення наукового завдання, що полягає у визначенні та вдосконаленні сутності фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні, а також формулюванні конкретних практичних рекомендацій щодо його подальшого вдосконалення. На підставі проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень, висновків, пропозицій та рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети.

1. Визначено, що сутність та значення державного соціального страхування в системі фінансового права зумовлені публічним характером страхових відносин, які підлягають фінансово-правовому регулюванню на ринку страхових послуг і, по-перше, складаються в процесі організації й контролю за страховою діяльністю; по-друге, мають публічно-правовий характер і імперативний метод правового регулювання; по-третє, регламентовані нормами фінансового права й здійснюються за участю державних установ; по-четверте, реалізуються в діяльності з приводу формування, розподілу, витрачання та контролю за коштами публічних фондів соціального страхування, що акумулюють у собі велику кількість грошової маси, за економічною природою становлять частину публічних фінансових ресурсів країни, а за правовою природою є власністю Державних фондів соціального страхування; по-п'яте, мають на меті задоволення публічних фінансових інтересів.

2. Аналіз наукових праць та положень норм чинного законодавства України надав змогу визначити принципи фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні, а саме: загальноправові (верховенства права, законності, гласності, ефективності) та спеціальні, які характеризують специфіку такої діяльності (пріоритетності публічних інтересів у правовому регулюванні страхової діяльності, соціального захисту, плановості, цільового використання грошових коштів фондів соціального страхування і соціальної спрямованості).

3. Наголошено, що для правового статусу застрахованих осіб характерне широке коло прав порівняно з обов'язками, які на них покладено, що пов'язано з тим, що вся система загальнообов'язкового державного соціального страхування спрямована саме на захист прав застрахованої особи, державну гарантію соціальних послуг і є своєрідною «компенсацією» того, що саме

застрахована особа (зазвичай це працівник) є найбільш вразливою, з погляду економіки, стороною трудових правовідносин, що на цей час має декларативний правовий характер, оскільки потребує фінансової підтримки.

Аргументовано, що Фонд соціального страхування в Україні посідає особливе місце в системі соціального страхування, оскільки має досить широкий і вичерпний перелік адміністративних прав та обов'язків, що визначає його монопольне становище на ринку страхових послуг і є позитивним моментом, адже: по-перше, надає змогу уникнути порушення фінансової стабільності системи обов'язкового соціального страхування; по-друге, сприяє підвищенню ефективності використання фінансових та людських ресурсів.

Підкреслено що особливий правовий статус Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, який є позабюджетним, цільовим, централізованим страховим фондом, некомерційною самоврядною організацією, на відміну від інших фондів соціального страхування, має більшу кількість прав, ніж обов'язків, і фінансова спроможність цього фонду цілком залежить від організації його господарської діяльності. Зазначено, що особливий правовий статус Пенсійного фонду України характеризується тим, що його наділено певним переліком владних повноважень у системі пенсійного страхування.

4. З'ясовано, що повноваження Фонду соціального страхування України як суб'єкта фінансово-правового регулювання публічних страхових відносин розкриваються через основну функцію, яка спрямовує діяльність фонду на організацію суспільного забезпечення економічної допомоги громадянам, що її потребують, внаслідок певних, визначених законом обставин, зокрема: внаслідок нещасного випадку, у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, хворобою, а також вагітністю та пологами, і реалізується шляхом виконання низки функцій, що спрямовані на обслуговування основної, які можна поділити на декілька груп, зокрема: організаційно-виконавчу, управлінська-розпорядчу, контролюючу, превентивно-профілактичну та аналітично-прогностичну, – розгляд яких доводить перевалювання адміністративних повноважень із забезпечення діяльності установ фонду над завданням із забезпечення профілактичної та аналітичної діяльності у сфері соціального страхування.

5. Визначено, що під фінансово-правовим режимом видів державного соціального страхування в Україні розуміють встановлений нормами фінансового права механізм формування, розподілу, використання та контролю за страховими коштами, що призначені на досягнення завдань встановлених законом видів державного соціального страхування, який у сучасних умовах потребує вдосконалення таким шляхом: використання як обов'язкових, так і добровільних умов формування страхових фондів; упровадження права на господарську діяльність Фондів соціального страхування; використання страхових коштів на принципах диференціації за видами та підвидами страхових випадків; встановлення пропорційності страхових виплат накопиченим страховим внескам.

Запропоновано усунення розбіжностей щодо видів державного соціального страхування в Законі України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 1105-ІУ від 03.10.2017 та Законі України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 16-98 від 20.01.2018 шляхом доповнення видів обов'язкового соціального страхування (страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, страхування від нещасного випадку і медичного) такими: пенсійне страхування та страхування на випадок безробіття, – що потребує внесення змін до п.1. «Види соціального страхування» ст.1 «Визначення термінів» Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 03.10.2017.

6. Констатовано, що українські реалії не надають змоги повною мірою реалізувати завдання державного соціального страхування, тобто забезпечити достатній рівень соціального захисту у випадках, передбачених законом, що спричинено такими недосконаlostями механізму фінансово-правового регулювання видів державного соціального страхування: недостатністю бюджетних коштів як засобу підтримки фінансування видів державного соціального страхування; обмеженістю прав страховиків щодо розпорядження страховими коштами з метою їх фінансового нарощування (право на інвестування); недовірою суспільства до пенсійної реформи; відсутністю законодавчої й фінансової бази медичного страхування; розподілом єдиного соціального внеску (ЄСВ), що стягується на консолідованій основі (22%).

Виявлено розбіжності щодо поняття «страхові кошти», оскільки в Законі України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» страхові кошти визначено як акумульовані страхові внески, суми від фінансових санкцій та інші надходження відповідно до законодавства для здійснення матеріального забезпечення, страхових виплат та надання соціальних послуг згідно із цим Законом (п. 12 ст. 1), а Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» містить таке визначення: «страхові кошти – кошти, які формуються за рахунок сплати єдиного внеску та надходжень від фінансових санкцій (штрафів та пені), що застосовуються відповідно до закону» (п. 9 ст. 1). Запропоновано уточнення вказаного поняття і його уніфікацію в чинному законодавстві таким чином: «страхові кошти – це акумульовані страхові внески, що складаються зі сплати єдиного внеску, суми від фінансових санкцій та інших надходжень відповідно до законодавства для здійснення матеріального забезпечення, страхових виплат та надання соціальних послуг згідно із законом».

7. Розгляд зарубіжного досвіду організації державного соціального страхування країн Західної Європи, Сполучених Штатів Америки, Чилі та Японії свідчить про ефективність таких фінансово-правових елементів системи державного соціального страхування: обов'язковий характер державної фінансової підтримки основних видів соціального страхування; частковий принцип участі працівників і роботодавців у фінансуванні соціального

страхування за додаткової участі держави; акумулювання страхових внесків у спеціальних фондах, які мають публічний фінансовий характер і перебувають у розпорядженні страховиків; інвестування надлишкових коштів, що надходять від страхових внесків, з метою отримання додаткових доходів. Світова практика побудови систем соціального забезпечення показує, що найбільш ефективними є системи, коли держава присутня в системі відносин соціального страхування населення як особа, яка забезпечує певний рівень соціальних гарантій, контроль та регулювання відповідних відносин.

Досвід розглянутих країн з організації соціального страхування свідчить, що кінцевим результатом змін державного соціального страхування в Україні повинно стати створення трирівневої системи соціального захисту населення, де перший рівень передбачає забезпечення мінімального обсягу соціального захисту для всіх верств населення; другий повинен базуватися на основних принципах, що нині закладені в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування; третій – повинен базуватися виключно на принципах накопичувального страхування та, крім соціальної функції, виконувати й економічну – сприяти розвитку економіки держави завдяки інвестиційній діяльності.

8. Констатовано, що дієвий державний фінансовий контроль повинен здійснюватися в усіх видах соціального страхування та стосуватися будь-якого фонду. Особливість державного фінансового контролю полягає в тому, що він є позавідомчим, проводиться стосовно будь-якого фонду соціального страхування, незалежно від його відомчої належності й підпорядкування, та виконує такі функції у сфері соціального страхування: інформаційну, аналітичну, діагностичну, координаційну, стимулюючу, превентивну.

9. З метою вдосконалення фінансово-правового забезпечення державного соціального страхування запропоновано впровадити в механізм фінансово-правового забезпечення державного соціального страхування таке: право Фонду соціального страхування на становлення мінімального набору базових виплат соціального страхування для всіх категорій населення; право на налагодження ефективної роботи інституту адресної соціальної допомоги, що надається Фонду соціального страхування; обов'язок встановлювати залежність розміру пенсії від розміру сплачених внесків; обов'язок щодо оприлюднення інформації Фонду соціального страхування за всіма страховими випадками на офіційних веб-сайтах, що потребує внесення відповідних змін до ст. 10 «Права, обов'язки та відповідальність Фонду соціального страхування України» Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України

1. Старосельцева О. В. Принцип плановості у фінансово-правовому регулюванні державного соціального страхування в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 6. С. 7–11.

2. Старосельцева О. В. Інституційна природа загальнообов'язкового державного соціального страхування. *Форум права*: електронне наукове фахове видання. 2017. № 5. С. 375–381. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_5_59.

3. Старосельцева О. В. Правовий статус Фонду соціального страхування України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 2. Т/1. С. 117–120.

4. Старосельцева О. В. Функції Фонду соціального страхування України у фінансово-правовому механізмі державного соціального страхування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2018. Вип. 31. С. 80–83.

Стаття в зарубіжному виданні

5. Старосельцева О. В. Фінансово-правові засади соціального страхування в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2018. № 1. С. 185–189.

Матеріали конференцій

6. Старосельцева О. В. Соціальне страхування як фінансово-правова категорія. *Сучасні наукові дослідження представників юридичної науки – прогрес законодавства України майбутнього*: тези Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 12–13 січня 2018 р.) / ГО «Правовий світ». Дніпро, 2018. С. 82–84.

7. Старосельцева О. В. Завдання фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні. *Сучасна юриспруденція Європейського Союзу: взаємодія права, нормотворчості та практики*: тези Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Люблін, Республіка Польща, 17 квітня 2018 р.). Publishing house: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2018. С. 73–76.

8. Старосельцева О. В. Адміністративно-правова форма захисту прав застрахованих осіб в системі державного соціального страхування в Україні. *Сучасне правотворення: питання теорії та практики*: тези Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 1–2 червня 2018 р.) / ГО «Правовий світ». Дніпро, 2018. С. 45–46.

АНОТАЦІЯ

Старосельцева О. В. Фінансово-правове регулювання державного соціального страхування в Україні. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Класичний приватний університет, Запоріжжя, 2018.

У дисертації досліджено сутність та значення державного соціального страхування в системі фінансового права. Визначено принципи фінансово-правового регулювання державного соціального страхування в Україні.

Охарактеризовано правовий статус суб'єктів державного соціального страхування в Україні. З'ясовано функції та повноваження Фонду соціального страхування в Україні, як суб'єкта адміністрування державного соціального

страхування. Досліджено фінансово-правовий режим видів державного соціального страхування в Україні. Розкрито правові форми захисту прав застрахованих осіб в системі державного соціального страхування. Розглянуто закордонний досвід фінансово-правового регулювання державного соціального страхування та шляхи його використання в Україні. Визначено державний фінансовий контроль за соціальним страхуванням, як засіб удосконалення обов'язкового державного соціального страхування в Україні.

Ключові слова: державне соціальне страхування, фінансово-правове регулювання, адміністрування державного соціального страхування, Фонд соціального страхування, Пенсійний фонд України, фінансово-правовий режим державного соціального страхування, форми соціального захисту, державний фінансовий контроль.

АННОТАЦИЯ

Старосельцева О. В. Финансово-правовое регулирование государственного социального страхования в Украине. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право, информационное право. – Классический приватный университет, Запорожье, 2018.

В диссертации исследованы сущность и значение государственного социального страхования в системе финансового права. Определены принципы финансово-правового регулирования государственного социального страхования в Украине.

Охарактеризован правовой статус субъектов государственного социального страхования в Украине. Выявлены функции и полномочия Фонда социального страхования в Украине как субъекта администрирования государственного социального страхования. Исследован финансово-правовой режим видов государственного социального страхования в Украине. Раскрыты правовые формы защиты прав застрахованных лиц в системе государственного социального страхования. Рассмотрен зарубежный опыт финансово-правового регулирования государственного социального страхования и пути его использования в Украине. Определен государственный финансовый контроль над социальным страхованием как средство совершенствования обязательного государственного социального страхования в Украине.

Ключевые слова: государственное социальное страхование, финансово-правовое регулирование, администрирование государственного социального страхования, Фонд социального страхования Украины, Пенсионный фонд Украины, финансово-правовой режим государственного социального страхования, формы социальной защиты, государственный финансовый контроль.

SUMMARY

Staroseltseva O. V. Financial and Legal Regulation of the State Social Insurance in Ukraine. – Manuscript.

The thesis for a candidate's degree by the specialty 12.00.07 – administrative law and procedure; financial law; informational law. – Classical Private University, Zaporizhzhia, 2018.

The author of the dissertation has studied theoretical and methodological principles of financial and legal regulation of the state social insurance, the essence and importance of the state social insurance in the system of financial law, its principles, types of subjects and their legal status. The author has provided own definitions of the concept of «financial and legal regulation of the state social insurance» and has clarified their legal essence, principles, tasks and types.

The objective, tasks and functions of public insurance activity as a type of financial activity of the state have been determined; and the author has researched the features of the state social insurance as a financial and legal institution having complex legal nature, since it combines the norms of material and procedural law.

The author has established the essence of financial and legal relations within the mechanism of legal influence on the sphere of relations on compulsory state social insurance, realized in three functions of the involved subjects: in the insurers' performance of powers on the formation and use of insurance funds, in the performance of duties by insured persons regarding the payment of insurance premiums, in the social protection of citizens, which is imposed on the state.

The author has studied the essential characteristic of the financial and legal regime of the state social insurance in Ukraine, which means the mechanism of formation, distribution of use and control over insurance funds established by the norms of financial law, which are intended to achieve the tasks set by the law of the types of the state social insurance. The legal principles of the activity and authorities of the subjects of the state social insurance have been clarified. The functions of the subjects, who have the authority for the organization of the state social insurance, have been outlined: the Social Insurance Fund of Ukraine and the Pension Fund of Ukraine. The approaches to the construction of the modern concept of the financial and legal regime of social insurance in Ukraine have been analyzed; and new ways for forming insurance funds on the basis of economic activity of authorized subjects and the corresponding logistics of the insured persons have been determined.

Scientific and theoretical analysis of the jurisdictional and non-jurisdictional forms of protection of the rights of insured persons in the system of the state social insurance has been conducted. The author has established taking into account the court practice, the advantage of administrative and legal form of protection of social interests of the insured persons.

Scientific and legislative provisions concerning the essence of the state financial control in the field of the state social insurance have been considered, the role of which is to verify the activity on the formation and distribution of insurance

funds, in order to ensure the financial needs of all social insurance subjects, in terms of executing information, analytical, diagnostic, coordination, stimulating and preventive functions.

The author has analyzed the experience of financial and legal provision of the organization of the state social insurance abroad and has grounded propositions for its improvement through the introduction of amendments and alterations to the current financial legislation.

Key words: state social insurance, financial and legal regulation, administration of the state social insurance, Social Insurance Fund, Pension Fund of Ukraine, financial and legal regime of the state social insurance, forms of social protection, state financial control.

СТАРОСЄЛЬЦЕВА ОКСАНА ВАЛЕРІЇВНА

**ФІНАНСОВО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Підписано до друку 21.11.2018.

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Гарнітура Times.

Умовн.-друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 0,9. Наклад 150 пр. Зам. № 43–18АБ.

Видавець та виготовлювач
Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70Б

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК, № 3321 від 25.11.2008 р.